

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Din. 1.50

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 28.

Šibenik, 12. kolovoza 1924.

God. IV.

Orlovski pokrajinski slet u Sinju.

Braćo! Sestre! Prijatelji!

23. i 24. kolovoza o. g. održat će se za Dalmaciju Orlovski ljetni nastup u Sinju. Nastupi će učestvovati sva orlovska - omladinska društva u pokrajini.

Dani 23. i 24. kolovoza treba da budu smotra, na kojoj će se omjeriti snaga, rad, disciplina i požrtvovnost orlovske pokreta u pokrajini. Prvi naš javni nastup mora biti jedna harmonična cjelina našega kulturnog i tehničkog programa.

Lozinka „Euharistija, Žrtva, Apostolat“ neka bude zvijezdom, koja će se blistati na obzorju naših dana dneva 23. i 24. kolovoza.

Na noge se, braćo i sestre!

Budimo svjesni naših dužnosti prema Bogu, sv. Crkvi, narodu i domovini! Svi, svi do jednoga, svi do posljednjega na djelo, na okup! Budimo svjesni, da će na orlovstvo Dalmacije 23. i 24. kolovoza biti upereni pogledi sviju naših prijatelja, a i neprijatelja. Nastojmo, da se prvi s nama budu ponosili, a od drugih da izvježbimo poštovanje našim načelima, za koja se moramo uvijek odlučno i samoprijedorom boriti.

Iz domaće i vanjske politike.

Davidovićeve vlada pred Narodnom Skupštinom. U srijedu 6. ov. mj. stupila je vlada Ljube Davidovića pred Narodnu Skupštinu. Još u 7 sati ujutro veliko mnoštvo svijeta okupilo se ispred zgrade Skupštine čekajući na ulazak na galerije, koje su se brzo napunile. U diplomatskim ložama bili su prisutni svi poslanici stranih država. U 8 i pol sati ulaze prvi radikali i pribičevci, a za njima Nijemci, Dzemijet, Davidovići demokrati, Jugoslavenski klub i muslimani. Zadnji dolaze u dvoranu Radićevci. Pribičević nervozno šeta po dvorani i griska nokte. U 9 i četvrti ulazi Pašić i sjeda na klupe desnice. Pribičevićevci Lukinić i Wilder bacaju po dvorani letake *jedna deset godišnjica* sa brzajavkom, koju bi Radić tobože bio poslao 1914. Franji Josipu. To pobuđuje negodovanje. U 9.20 ulazi predsjednik Ljuba Jovanović i otvara sjednicu. Radikali i Pribičevićevi viču: „Gdje je vlada?“. Sekretar Bojović međutim čita ukaz o ostavci Pašićeve vlade te o novoj vladi Davidovića. Pri spominjanju Davidovićeve imena vladine stranke viču: „Živio!“ i pješu, u čemu se naročito ističu Radićevci. Za vrijeme čitanja ukaza ulaze u dvoranu članovi nove vlade: Davidović dr Korošec, dr Spaho, Sušnik i drugi. Nastaje oduševljen pljesak. Poklicima nema kraja. Sekretar u čitanju spominje kraljevo ime, na što nastaje oduševljeno klicanje: „Živio kralju!“ U klicanju se osobito ističu „stari“

23. i 24. kolovoza polirimo, braćo i sestre, u srce kršne Dalmacije, naš bijeli Sinj, da dostojno i ponosno, svijesni ljepote i istinitosti naših načela, osnovanih na nauci našega Otkupitelja Isusa Krista, manifestiramo za praktično, javno katoličanstvo, iz kojega jedinoga može da izvire pravo rodoljublje, poštenje, pravednost.

Braćo i Sestre!

Spremajte se za veliki dan! Neka u vašim društvima oživi rad, komu neka bude poredba sa pčelinjakom. Spremajte se i vježbajte se ustrajno! U svojoj sredini osnujte po jedan mali odbor od tri lica, koji će se isključivo baviti sa svime, što spada na organizaciju za nastup. Budite u svomu tačni. Nemojte ništa odlagati. Ne ovisi uspjeh nastupa samo o priredivačkom odboru, nego i o vama. Za vijednost skupnosti moraju biti vrijedne jedinice.

Braćo i Sestre!

Do vidova u Sinju u danima 23. i 24. kolovoza 1924!

Bog živi!

Priredivački Odbor.

nim pljeskom. Jedino Pašić hoće da pokaže, da ga ne zanima te čita novine. Lukinić i Wilder hoće da prave nered izazivajući vladine stranke, ali ih većina brzo ušutka. Zastupnici viču Lukiniću: „Gdje ti je orden Franje Josipa?“ aludirajući na njegov rad u hrvatskom saboru za vrijeme rata. Nakon čitanja deklaracije, Davidović sa drugim ministrima praćen burnim usklcima izlazi iz dvorane.

Rasprava o vladinoj deklaraciji.

U četvrtak otvorena je u Narodnoj Skupštini rasprava o vladinoj deklaraciji. Prije same debate Pribičevićevac Wilder pita predsjednika Jovanovića, da li mu je poznato da se HRSS nazivlje hrvatskim narodnim zastupstvom. Taj upit Wildera bio je popraćen grohotnim smijehom zastupnika i publike. Zatim prvi uzima riječ da govori o vladinoj deklaraciji Pribičevićevac dr Grizogono. U svom govoru, u kojemu je iznio bezbroj iskrivljenih činjenica te nazvao urednika *Balkana* Savića narednim mučenikom. Grizogono se oborio na novu vladu, koja da je u savezu sa separatistima. Njegov je govor bio prekidan burnim protestima sa strane radićevaca i demokrata. U nastavku sjednice govorio je socijalista Divac. Iza Divca uzeo je riječ ministar unutrašnjih poslova *Nastas Petrović*, koji ispravlja netočnosti dra Grizogona. Izjavljuje, da dok on bude ministar unutrašnjih poslova ne će dopustiti da državni organi pri ganjanju kačaka ubijaju nevinu ženu i djecu te pale čitava sela. Na sjednici od petka uzima kao prvi govornik radikala riječ *Marko Trifković*. Kaže, da nema ni govora o kakvom sporazumu između plemena, već samo između pojedinih stranaka. Napao je HRSS radi pristupa u treću internacionalu. Pohvalio je vladin program za vanjsku politiku. Za njegovog govora došlo je do prepiranja između samostalnih demokrata i vladine većine. U nastavku sjednice govorio je u ime zemljoradnika *Vojislav Lazić*. U svom govoru oštro je napao prošlu vladu te istakao razne seljačke potrebe i izjavio, da će zemljoradnički zastupnici glasovati povjerenje novoj vladi. Iza njega govori radikal *dr Radonjić*, koji kaže, da vlada nije tačno opredijelila svoje stanovište ni u vanjskoj ni unutrašnjoj politici. Nova vlada da nije čvrsta, jer se zastoji od raznih elemenata, koji nijesu sposobni da zemlji dadu jednu dobru vladu. U sobotu nakon što su verificirani mandati Radićevaca Došena i Britjačića, govorili su radikali *Vaso Jovanović* i *Dragović* protiv nove vlade, koja da nije vlada plemenske sloge te nije kadra da stiša plemenske svađe.

Sjednica Radićevaca. U nedjelju održana je sjednica HRSS, kojoj su prisustvovali skoro svi zastupnici. Sa sjednice je izdano „ovo saopćenje: „1. Hrvatsko narodno zastupstvo sakupljeno na 10. redovitoj

sjednici dne 3. kolovoza 1924. u Zagrebu, glavnom gradu Hrvatske i svih Hrvata, prima na znanje i jednoosno odobrava, što je predsjednik Hrvatskoga Narodnoga Zastupstva i predsjednik HRSS g. Stjepan Radić na temelju ovlasti sjednice Hrvatskoga Narodnoga Zastupstva od 19. kolovoza 1923. i od 1. svibnja 1924. proveo, ostajući i nadalje kod programa i taktike HRSS, pristup u seljačku internacionalu u Moskvi kao prvu realnu vezu između naroda hrvatskoga i naroda ruskoga. — 2. Hrvatsko Narodno Zastupstvo vidi u imenovanju vlade opozicionog bloka korak bliže spoznajnom riješenju srpsko-hrvatskog spora te jednoglasno zaključuje, da će zastupnički klub HRSS u Narodnoj skupštini podupirati tu vladu, dok bude radila u duhu načela, na kojima je bio osnovan opozicioni blok“. — Ovi zaključci silno su razočarali Pašića i Pribičevića, koji su se prerano ponadali, da će Radić uskratiti da podpire Davidovićeve vlade.

Tučnjava u Nar. Skupštini. Na sjednici od petka Skupštine došlo je prigodom jednog upita Pribičevićevca *Vukosavljevića* do tučnjave između zastupnika vlade i opozicije. Grupa radikalskih zastupnika poletila je na klupe Davidovićevaca i Jug. kluba te je došlo do gužve, radi koje je predsjednik prekinuo sjednicu.

Velikim županom cjelokupne Slovenije imenovan je *Teodor Šporn*, koji je i prije bio na tome mjestu. Žerjavo-Pribičevićevi ekspozenti dr. Baltič, veliki župan u Ljubljani, i dr. Pirkmajer, veliki župan u Mariboru, su umirovljeni. Nova vlada sjedinila je obe oblasti u jednu. U Mariboru će biti samo podžupan, koji će voditi poslove kao delegat ljubljanskoga velikog župana. Za to mjesto imenovan je *dr Vodopivec*.

Potpredsjednikom Jugoslavenske kluba izabran je mjesto dra Sudarevića narodni zastupnik Banjevačke (Hrvatske) Pučke Stranke *Miško Prčić*.

Zastupnici HRSS. inž. August Košutić i Mijatović podnijeli su ostavku na svome mandatu.

Jovanović ostaje predsjednik Skupštine. Predsjednik vlade Davidović posjetio je Ljubu Jovanovića te mu izjavio, da današnja vladina većina nema ništa protiv toga, da on i dalje ostane predsjednikom Narodne Skupštine.

Uapšen urednik „Balkana“. U srijedu je u Beogradu uapšen Svetolik Savić, urednik poznatog velikosrpskog lista *Balkan*. Savić je uapšen radi mnogobrojnih uvreda, koje je donosao u „Balkanu“ te radi kojih je osuđen na dva mjeseca tamnice, ali zaslugom Pašićeve vlade nije došao u zatvor.

„Radikal“ kao dnevnik. 4. ov. mj. počeo je u Beogradu opet da izlazi „Radikal“ kao dnevnik. To će

bići organ g. Nastasa Petrovića i nezavisnih radikala. U prvom broju velli, da je mrtav Stojan Protić sahranio živoga Nikolu Pašića.

Korupcija propalog režima. Ministar saobraćaja g. Sušnik pregledavajući svoj resor, našao je, da je glavni urednik „Balkana“ Svetolik Savić vođen u jednom spisku kao činovnik, u rangu inspektora i to već od godine 1921. Ove je godine unaprijeden u viši čin i primao punu plaću. U spisku ministarstva financija taj isti Svetolik Savić vidi se, da je dobio plaću iz kriomčarskog fonda. — Kako javljaju novine, bivši ministar Stojadinović imao je 250 plaćenih novinara, koji su branili njegovu financijsku politiku. Od tih 250 zaposlenih u spisku, samo su 4 vršili službu, a među njima 2 gđice. Novi ministar financija istjerao ih je napolje, a drugima, koji su radili, dao povišicu. U tom spisku nađena su 2 suradnika „Balkana“.

Ministar Sušnik ne treba policijske pratnje. Prošlih dana je ministar saobraćaja Sušnik u Zagrebu obišao željezničku direkciju. Prije svog odlaska, kako *Novosti* javljaju, opazio je policijskoga komesara. Kad mu se taj predstavio ministar ga zapita: „Da niste možda radi mene tu? Ne bojte se za me! Nisam terorista. Nije potrebno, da me na svaki korak prati po jedan agent“.

Nijemci na konferenciji u Londonu. U sobotu 2. o. mj. predao je MacDonald njemačkom poslanstvu u Londonu poziv za Njemački Reich, da pošalje svoje delegate na konferenciju. U ponedjeljak je njemačka delegacija, kojoj stoji na čelu državni kancelar *dr. Marx*, ministar vanjskih poslova *dr. Stresemann* i ministar financija *dr. Luther*, otišla u London. Drži se, da će konferencija svršiti sa jako dobrim rezultatima.

Zborovanje fašističkoga vodstva u Italiji održalo se u sobotu u Rimu. Bilo je sakupljeno oko 400 glavnih fašističkih vođa. Nakon govora raznih predstavnika stranke uzeo je riječ *Benito Mussolini*. U svom govoru oštro je napao opoziciju. Pozdravio je osobito fašiste iz pokrajine te istakao, da fašizam mora tražiti svoju snagu u seljaštvu. Seljački fašisti su najustrajniji, a seljački vojnici najviše disciplinirani. Govorio je još o potrebi što veće discipline.

Promjena režima u Španjolskoj. Poraz španjolskih četa u Mareku silno je umanjio ugled diktatora *de Rive*, te će on kroz najkraće vrijeme da ostavi vlast te prepusti vladu vodama starih stranaka, koje još imaju dosta pristasa. U petak je došlo do razgovora između kralja Alfonsa i *de Rive*. Ovaj razgovor, za čije potankosti se još ne zna, donijet će na svaki način mnogo promjene.

U Bugarskoj se spremaju teški časovi. Nedavno su pobjegli iz tamnice u Sofiji ministri Stambuljiskijeve vlade *Atanasov* i *Stojanov* i pobjegli u Beograd. Izjavili su našim novinarima, da su imali biti ubijeni, kao što su ubijene već i stotine drugih odličnih pristasa Stambuljiskijeve vlade. Protiv današnje vlade ustaje i vođa makedonskih komita *Todor Aleksandrov*.

Na grčko-bugarskoj granici napali su grčki vojnici na mirne bugarske seljake te ih 19 ubili. Radi ovog ubojstva, koje je između Bugarske i Grčke dovelo do napetog stanja. Jedna međunarodna komisija je određena, da povede glade toga istrege.

ŠIRITE DOBRU ŠTAMPU!

Uvjjeti za uvoz vina u Čehoslovačku.

Čehoslovački konsulat u Splitu saopćio je mjesnom Trgovačko-obrtničkom udruženju uvjete za uvoz vina iz naše države u ČSR. (Čehoslovačku) koje donosimo obzirom na aktualnost ovoga pitanja i za eventualne informacije zanimanim krugovima. Uvjjeti su sljedeći:

Uvoz vina iz kralj. SHS u ČSR podložen je uvoznju dozvoli sa strane min. trgovine u Pragu. Ova dozvola za uvoz vina na veliko iz kralj. SHS. izdaje se samo legitimnim trgovcima vina, koji imaju redovito uređeno gazdinstvo, i komisionerima, ako su dokazali da uvoze vino za trgovce, koji imaju svoje vlastite podruke.

Za uvozu dozvolu naplaćuje se kod uvoza robe u buradima $\frac{1}{2}$ ‰, kod robe u flašama 2 ‰ taksa od fakturirane vrijednosti robe. Na svaki litar uvedena vina treba je dalje naplatiti sljedeće takse: Kč 0.80 sveopćeg poreza na piće, Kč 0.20 zemaljske dažbine, Kč 0.40 paušalnog poreza na prođu robe i u raznim većim gradovima još dažbina na živu vežne namirnice, koja na pr. u Pragu iznaša Kč 0.50 Na vino u flašama

uređenim (adjustiranim) po trgovačku, naplaćuje se pored toga „osobita dažbina na vina u flašama“, koja čini Kč 1.— od svakih i početih Kč. 5.— u vrijednosti.

Carina iznaša Kč 210.— na 100 kg vina u buradima i Kč 487.50 na 100 kg vina u flašama. Bescarinski uvoz uzoraka vina u flašama nije dozvoljen, pošto su po st. 4. čl. X, zak. o carinskoj tarifi od 13. II. 1906. (br. 20 L. d. z. br. 23) od bescarinskog uvoza uzoraka isključeni svi uzorci predmeta državnog monopola i potrošnih predmeta: Za uvoz uzoraka vina u flašama treba je uvozne dozvole, za koju se moraju platiti 2 ‰, od fakturirane vrijednosti robe.

Što se tiče kupaca vina u ČSR, preporučuje se, da se dalmatinski trgovci obraćaju sljedećim centralnim organizacijama trgovaca vinom:

1. Zemsky svaz obchodniku vinem a vinaru, zastupa *Dr R. Kafka*, Prag II, Havličkovo na č. 4.

2. Svaz moravsko-slezkyh obchodniku vinem, *Brno*, Dlouha ul. 10.

3. Odbor obchodniku vinem pri obchodnim gremiu, *Bratislava*.

Teška nevolja na narod.

DIKLO, sredinom srpnja o. g.

Crni je danak osvanuo 1. srpnja o. g. ovomu selu. U noći od ponedjeljka, na sat i pet časova po ponoći, spustio se ciklon na Diklo, te u više kvadratnih kilometara prema istoku uništio sve seljačke trude. Vika i plač nastade po kućama. Jači pritisli prozore, da ih orkan ne raznese, i poduprlji vrata, da im ne panu. Orkan je trajao deset časova. Da je trajao pol sata, ne bi bilo krova na kućama, a da je sat, selo bi bilo gomila kamenja. Na polju je vjhor digao snopove i prebacivao ih s jedne njive na drugu te ih raznosio na daleko. Nevezane rukoveti ječma i pšenice su otrpnhule, a njive ostale prazne. Maslinova stabla, stara na stotine godina, dijelom su otrgnuta sa svim žilama iz zemlje, a dijelom osakaćena, te im

debele grane leže povaljene. Osim vjetra, što je razbacao crijevove sa kuća i gulo stabla po vrtovima, da se nije moglo ni proći po nekim ulicama sela, padala je krupa, velika kao šaka, i tukla u prozore, kao kad dušmani navale kamenjem, da polupaju vrata. Ovo je osaktilo narod. Kukuruz je srušen sa zemljom, strukovi su polomljeni, a listovi na opute. Vinogradi potpuno uništeni: na panju ne samo da nema grožđa, nego nije ostalo ni lista. Ovo je žalosna istina. Kamo sreće da zbilja nije! Ciklon je je zahvatio i druga sela na jugu Dikla, ali štete nigdje tako velike kao u Diklu. Šteta, se računa preko milijun dinara. Narod vapí oprost od poreza i traži pripomoć u hrani, da ne umre od gladi.

Župnik Č.

Velesajam uzoraka u Ljubljani.

(Od 15. — 25. VII.)

Poslije oslobođenja razmahalo se u našoj mladoj državi zdravo nastojanje za razvoj domaće trgovine i industrije. Pored mnogih zdravih i legalnih preduzeća, koja su nam nadaleko stvorila prestiž valjanih poslovnih inicijatora, trgovaca i stvaralaca nove industrije, pojavila se od prilike pred 3 godine ideja velesajma uzoraka. Ova ideja nije važna samo za čisto trgovačko prodavačačko stajalište. Ona je kudikamo važnija misionerka za izvještavanje cijelog stranog merkantilnog miljea, koji se interesuje za našu trgovačko industrijalnu produkciju. Čvrsto organizovanim izlaganjem svijui mogućih struka i kategorija našeg obrta, trgovine, industrije i tehnike postizavamo omjer naše ekonomske snage. Postizavamo uzajamno poznavanje ljudi, krajeva, produkata, artikala, koji su nam bilo djelomično, a u najviše slučajeva sasvim nepoznati.

Osim toga ovom kulturnom pojavom upoznajemo inostranstvo, putem samih posjetilaca o nivou našega progressa, rada i kulture. Tko će posjetiti ovaj IV. ljubljanski velesajam uzoraka, koji počinje 15. avgusta o. g. u Ljubljani, divije se, kada će među najraznovrsnijim paviljonima zapaziti paviljone iz svijui struka i

obrtu mnogih naših državljana, a u mnogim paviljonima i inostrana industrijska zastupstva. Posjetnik će se osvjedočiti, da je ljubljanski velesajam uzoraka eklatantan primjer sposobnosti jugoslavenske industrijske prevlasti u našoj domovini. Ljubljanski velesajam uzoraka biće najrealniji manifest našega oslobođenja ispod jarma tuđinske industrije, obrta, tehnike i industrije, pa i trgovine, koja nas i sada nažalost još djelomično u južnijim krajevima naše domovine dere poput polipa. Zato savjetujemo svakome neka ode među braću Slovenice, gdje će biti iskreno primljen i odakle će odnijeti sobom najbolje uspomene.

Posjetite IV. ljubljanski velesajam uzoraka od 15. do 25. avgusta 1924. Ovdje možete kupiti sve, što trebate u svome kućanstvu ili što treba za svoje izvornice industrijalac, za svoju radnju zanatlija, za poljoprivredu kmetijac. Roba biće izložena u 21 velikim skupštinama. Zbiralište: predstavnik naše nacionalne privrede.

50 ‰ popust u svim razrednima putničkih i brzih vozova, osim S. O. E. i brzih vozova broj 3 i 6 na pruzi Beograd-Zagreb. Na parobrodima jugoslov. parobrodskih društava plati

se niži razred, a koristi viši. Povlaštenje na osnovu legitimacije, koje prodaju novčani zavodi i počasna zastupstva u svakome gradu uz cijenu Din. 50.

Orlovski vijesnik.

Legitimacije za polovičnu vožnju za dakovački orlovski slet razlašije Hrv. Orlovski Savez (Zagreb, Kaptol 27) uz odštetu od pet dinara po komadu. Za društva i polaznike sleta iz bliže okolice Dakova moći će se ove legitimacije nabaviti kod pripravnog odbora u Đakovu. Legitimacije treba unaprijed naručiti uz unaprijed poslani novac, jer se prekasno stigle narudžbe, odnosno narudžbe bez pripislanog novca, ne će uzeti u obzir.

Veliki interes za slet Hrv. Orlovskog Saveza u Đakovu očituje se na svim stranama. Prijavljuju se učesnici iz svih krajeva. Naši orlovi spremaju se, da u velikom broju dođu na ovo veliko orlovsko slavlje. Iz Vojvodine, napose iz Subotice, gdje se orlovska misao provela lijepo širiti, iz Slavonije i cijele Hrvatske spremaju se sva društva, da nastupe u Đakovu. Kako će ovom prilikom biti prvo najecanje u Hrv. orlovskoj organizaciji, moći će se konstatirati, da je naš Orao kroz kratko vrijeme mnogo napredovao. Ove orlovske svečanosti počinju će u četvrtak 14. kolovoza, a glavni nastup bit će na Veliku Gospu 15. kolovoza.

Glavna skupština bit će u Đakovu 16. kolovoza o. g. u 8 sati ujutro u prostorijama Hrvatskog Orla. Na dnevnom redu su iz izvještaje predsjedništva Saveza mnogi vrlo važni prijedlozi. Na skupštini treba da budu zastupana sva omladinska i orlovska društva po svojim opunomoćenim delegatima.

Tešak za društvo i mladu inteligenciju priređuje Hrvatski Orlovski Savez u Đakovu od 8.—14. kolovoza. Svi učesnici treba da budu u Đakovu već 8. kolovoza. Svaki neka ponese sa sobom pokrivač, a na Hrvatski Orlovski Savez neka pošalje odmah 60. Din. za troškove uzdržavanja.

Orlovski javni nastup za Medimurje i Varaždinsku županiju održan je u Sv. Iliji kraj varaždina u nedjelju, 20. srpnja. Nastup je uspio iznad svakoga očekivanja. Nastupilo je članstvo svih kategorija s velikom tehničkom spremom u većem broju. Na nastup je došao narod i iz vrlo udaljenih krajeva, napose iz Medimurja. Orlovska ideja u onim si je krajevima osvojila mnogo pristasa.

Mladost (broj 7.) izšla je ovih dana. List donasla lijep prikaz rada i razvoja hrvatskih orlovskih sletova i poziva naše Orlove na njihove smotre. Mladost se naručuje kod Narodne Prosvjete, Zagreb, pošt. pretinac broj 100.

Domaće vijesti.

Orlovski pokrajinski slet u Sinju, koji se radi poteškoća sa strane vlasti nije mogao održati u najavljeni dane 9. i 10. kolovoza, održat će se 23. i 24. kolovoza. Pozivljemo svu braću i sestre, kao i prijatelje orlovskog pokreta, da svi pohrle u naš orlovski Sinj, da se što bolje manifestira katolička-orlovska ideja. — Tko reflektira na zajedničku hranu, neka novac odmah pošalje na društvo „Orao“ u Sinju do 16. kolovoza. Dobili smo popust na parobrodima i željeznicama od 50 ‰. Stoga svaki posjetnik sleta mora imati legitimaciju, s kojom će imati pogodnosti na putovanju, kao i na svim sletskim priredbama. Legitimacija stoji 7 dinara, koju nikome ne šaljemo, dok nam se novac ne pošalje. — Braćo i Sestre, na posao! Spremajte se, jer se približavaju dani našega slavlja! — *Sinjski „Orao.“*

Katolički dan za djevojke u Mariboru drži se 9. i 10. ov. mj. Uz crkvene svečanosti te zborovanja u odsjecima i manifestacijama zborovanja, na kojima će nastupiti najbolji slovenski govornici i organizatori, bit će spojena i svečana kazališna predstava i javni nastup slovenskih Orlica.

Svatovi pa! u konobu. Pišu nam iz Vodica: U nedjelju, 3. o. mj.,

slavio je ovdje Stipe Roca pir. Uveče u osam sati skupili se svatovi u staroj sobi na večeru. Juha je bila već na stol donesena i svatovi su izmollili po običaju *Andeo Gospodnji*, sjeli k večeri, kad li u taj čas stari pod propade, a nevjesta, duvegija sa svim gostima i svatovima nadjoše se u podrimu. Svatovi su zadobili većih i manjih ozleda, a nije ni nevjesta dobro prošla.

Mlada Misa u Tijesnome. U petak će, na Veliku Gospu, u svom rodnom mjestu Tijesnome otpjevati po prvi put sv. Misu Pavlinovićevac mladomisnik Srećko Pavić. Sretnom mladomisniku, našem prijatelju, ovom radosnom prigodom srdačno čestitamo!

† Jovan Hranilović. U utorak umro je u Novom Sadu hrvatski pjesnik i grko-katolički župnik *Jovan Hranilović*. Pokojnik je bio rodom iz Dalmacije i to iz Kričaka kraj Drišna. Bio je dobar Hrvat i zagovaratelj sloge sa Srbima. Kao književnik uređivao je neko vrijeme *Vijenac* te u njemu napisao svu silu eseja, kritika i članaka. *Matice Hrvatska* izdala mu je *Pjesme*, od kojih su osobito poznate *Zumberačke elegije*. U zadnje vrijeme živio je u Novom Sadu, gdje su mu prijatelji spremali proslavu pedesete godišnjice književnog rada. Vječna mu uspomena!

Uprava Vojne Akademije u Beogradu javlja, da je konkurs za primitak pitomaca u Nižu Školu Vojne Akademije produžen do 27. kolovoza t. g. zaključno.

Za podizanje novih osnovnih škola vlada je podijelila pomoć nekim dalmatinskim općinama (Obrovac, Kistanje, Muć, Imotski, Skradin, Tijesno, Knin, Škrip, Gorinji Humac na Braču, Šibenik, Sinj) u iznosu od 590.000 dinara.

Protiv zloupotrebe „posilnih“. Novi vojni ministar g. Hadžić zabranio je upotrebu „posilnih“ za domaće poslove oficirskih porodica, te za stvari, koje ne mogu biti posao građanina pod oružjem.

Naši dopisi.

Prvić-Luka, 1. kolovoza.
31. pr. mj. bilo je naše mjesto pozorištem plača i nevolje. Oko 6 sati ujutro spomenutog dana spustio se na naše mjesto strašan vihor—pijavnica. U 10 minuta vjetar učini oko 1 milijun dinara štete ovom i onako siromašnom pučanstvu. Kud je vjetar prošao, sve je uništio: s korijena počupao i najjača stabla, otkrio krovove i bacio na kraj brodove, Masline, smokve i vinogradi mnogima su posve uništeni. Približava se jesen, a siromašni ljudi nijesu u stanju, da barem poprave krovove svojih kuća. Za sam najnužniji popravak krovova siromašnog naroda trebalo bi najmanje 300 hiljada dinara. Ako vlada ne priskoči u pomoć siromašnom narodu, da može barem krovove svojih kuća popraviti, čeka ga nevolja još gorčija i upravo nesnosna. Svracamo pažnju naših vlasti na ova velika nesreća, što zadesi naše mjesto.

Mješćani.

Burza

Zadnji tečaj na Zagrebačkoj burzi bio je za:

Dolar u čeku Din 80.75

Liru tal. u čeku Din 3.05

„ u papiru Din 3.56

Franak francuski Din 4.45

„ švajcarski Din 15.30

Česke krune Din 2.35

Napoleone Din 300.

Gradske vijesti.

Britanska mornarica u Šibeniku.

U utorak 5. o. mj. u 10 sati ujutro navijestili su mužari sa Šubičevca dolazak flotilje engleskih razarača. U 11 sati pokazao se prvi razarač 76. Jedan za drugim udoše u luku osam razarača. Šibenik je bio sav u zastavama. Općina je izdala na građanstvo prigodni proglas. Na obalu se skupila masa svijeta te gledala lijepe engleske lađe. Čim se poredaše u šibenskoj luci razarači, pošao je na HMS Stuart jedan oficir naše ratne mornarice, da pozdravi engleskog komandanta.

Poslije podne službeno su posjetili engleskog komandanta predstavnici naše vojske i mornarice, kojima je ovaj istog dana uzvratilo posjetu. Engleski je komandant posjetio i općinskog upravitelja Blaževića i sreskog poglavara te istakao svoje osobito veselje i radost na lijepom dočeku. Velik broj engleskih mornara i časnika iskrcao se s lađa. Razgledali su grad te zašli u gradske kavane, restauracije, svugdje prijazno susretani od građanstva. Uveče su vatre po bijegovima pozdravljale Engleze. Filharmonično društvo priredilo je u počast gostiju biran koncert, na početku kojega je orhestar otvirao englesku kraljevku i našu himnu. Ispred kavana „Krka“ bila je skupljena masa svijeta. Ulaž u gradski perivoj bio je sav rasvijetljen, a na moru su se palili vatrometi.

U srijedu otišla je skupina engleskih oficira na slap Krke te na VISOVAČ. Uveče je od šibenske općine priređen dinner, kojemu su sudjelovali i općinski upravitelj Blažević te direktor Ježina.

U četvrtak priređen je od Engleza na „Stuarta“ objed. Poslije podne održala se plivačka utakmica momčadi našeg PŠK „Krka“ sa engleskim mornarima. Igran je također i watter-polo. Uveče je u areni hotela „Kosovo“ svirala u počast gostiju muzika ratne mornarice iz Tivta, a u srijedu i četvrtak večer pred verandom Hotela „Krka“ građanski orhestar pod dirigovanjem g. M. Ostojića.

Englezi su bili vrlo veseli radi toplog prijema sa strane našeg naroda. Za sva tri dana njihovog boravka moglo se vidjeti, kako mnogi britanski mornari kupuju, za uspomenu naše crven-kape te ih stavljaju na glavu.

Juče popodne nakon trodnevnog boravka flotilja engleskih razarača otplovila je iz Šibenika. Čitavo građanstvo Šibenika natjecalo se, da iskaže što veće simpatije i učini što ugodnijim boravak u našoj luci ovim sinovima slavne Britanije te im tim očituje svoju zahvalu za ovaj prijateljski i značajan posjet.

Ministar Sušnik za šibensku luku.

Na sjednici ministarskog vijeća u utorak 5. o. mj. ministar saobraćaja i zastupnik Slov. Pučke Stranke **Anton Sušnik** izvjestio je o lošem stanju naših luka u osobito šibenske. Na njegov prijedlog zaključeno je, da se odobre krediti za popravak naše luke. Sa velikom radošću bilježimo ovu vijest, jer je dosta već bilo i potrebno, da se započne sa popravcima u našoj luci, koja je bila dosta zanemarena od prijašnje vlade.

Lične vijesti. Splitski biskup presv. g. dr. Bonefačić na prolasku za rodnu Bašku (na otoku Krku) prošle srijede zaustavio se nekoliko sati u našem gradu. — U petak je bio na prolasku za Split dr. Ante Trumbić.

Crkveno odlikovanje. Njeg. Svetost Papa Pio XI. imenovao je prepozita Kaptola preč. don Niku Tabulov-Truta apostolskim protonotarom. Čestitamo!

Poljaci na prolasku. U srijedu bila je na prolasku kroz naš grad oveća skupina Poljaka, oko 150 osoba. Među njima je bilo petnaest sveučilišnih profesora, četrdesetak sveučilištaraca i sveučilištarki, a ostalo privatnici i oficiri poljske republike. Profesori su razgledali u pratnji profesora šibenske gimnazije grad te bili osobito zadivljeni Stolnom Bazilikom.

Neki su od daka i profesora pokušali naše crvenkape za uspomenu te ih odmah stavili na glavu.

Slovenački Orlovi u Šibeniku.

U utorak bila je na prolasku kroz Šibenik jedna skupina daka Orlova iz Maribora. Bili su dočekani od svojih šibenskih drugova, te su u njihovu društvu proveli čitavo vrijeme svog boravka. U srijedu ujutro otputovali su za Split.

Lijepa i rijetka svečanost.

Prošle nedjelje sin težačke obitelji naš mješćanin *Fra Pio Karadjole pk. Ante* otpjevao je svoju Mladu Misu u dupkom punoj varoškoj župskoj crkvi. Crkva je za tu prigodu bila krasno okićena, a zvona su veselo slavila. Prije sv. Mise svećenstvo je procesionalno pošlo dignuti mladomisnika iz kuće stanovanja, da ga u pratnji

rodbine, prijatelja i znanaca svečano uvede u crkvu. Slijedio je zavij Duha Svetoga, a zatim sama sv. Misa. Poslije evanđelja drniški dekan O. Ivan Tomasović održao je učen i lijep prigodni govor o dostojanstvu i uzvišenosti svećeničke službe. Misu su na koru skladno otpjevale članice Djevojačkog Društva Srca Isusova. Preko Prikazanja je gđica Janja Jadrinja s mnogo osjećaja i miline otpjevala lijepi motet od O. K. Kolba. Ganutljiv je bio prizor, kad je po prvi put dijelov sv. pričest svojoj najbližjoj rodbini, Iza Mise mladi je svećar zapjevao „Tebe Boga hvalimo,“ a uvečer obavio blagoslov sa Presvetim. I ujutro i uvečer i u crkvi i putem bio je predmetom opće pažnje i simpatija građanstva. Na bratskom i intimnom stolu okupila se uz svećenstvo, koje je ujutro sudjelovalo na sv. Misi, najbliža rodbina. U čast mladomisniku pale su mnoge i lijepe nazdravice i na koncu zahvalni govor mladomisnikov. U današnje razvratno doba mi se veselimo ovoj lijepoj i nažalost rijetkoj crkvenoj svečanosti. Mladomisniku pak u početkom svećeničkom životu želimo i prosimo svaki Božji blagoslov!

Utakmica između engleske reprezentacije i „Krke“. U četvrtak 6. tek. mj. PŠK „Krka“ priredio je u počast engleskoj mornarici prijateljsku plivačku i Watter-polo utakmicu sa kombinovanom momčadi 3. flotilje destrojera sredozemne britske eskadre, koja je prema izjavi komandanta H. M. S. „Stuart“ najbolja momčad čitaje sredozemne britske eskadre. Među njima se nalazi jedan olimpijonec, koji je 1912. g. reprezentirao Englesku na prvenstvenim svjetskim utakmicama u Stocholmu. — U plivanju su naši plivači pokazali dobar stil i veliku premoć iznijevši pobjedu na svakoj pruzi. Najviše se istakao vrijedni g. Lučev M. na prugama 400 m. slobodni stil i 200 m. prsno. G. Krsto Ježina pokazao je savršeni stil na pruzi 100 m. ledno. — Igra Watter-polo je bila živahna i interesantna sa rezultatom 6:0 u korist Engleza (goal Krke nije priznat). Ako momčad Krke nije bila sretna pri Watter-polo utakmici, to se jedino može pripisati činjenici, što se Watter-polo po prvi put igrao u Šibeniku. Kad se k tomu nadoda, da Šibenčani nijesu bili trenirani, a umorni od plivanja, dok su Englezi nastupili sa svježom momčadi, jasno je, da se bolji rezultat nije mogao postignuti. Svakako plivači PŠK. Krke pri Watter-polo utakmici imali su prigode, da od savršenih Engleza nešto nauče i upoznaju sve fineise te igre. Da su naši plivači već prvi dan nešto naučili, dokazuje rezultat 3:0 na revanče partiji odigranoj slijedećeg dana pred destrojerm H. M. S. „Stuart“. — U četvrtak, nakon svršene utakmice, PŠK. Krka priredio je engleskim natjecateljima zakusku u kavani „Krka“, gdje su se uz pjesmu i nazdravice zadržali do kasne noći.

Razbojnički napadaj. Prošlih dana u Metkoviću napao je i teško ranio mećima iz revolvera kavanar Ljubo Levantin tamošnjeg sreskog poglavara g. Šimuna Urlića, koji je dulje vremena boravio u našem gradu te bio opće poznat kao čestit i dobar čovjek te ispravan činovnik, a početkom ove se godine vjenčao sa najstarijom kćerkom našeg odličnog prišaše g. Jose Tambače. Kavanar je napao g. Urlića radi toga, što je ovaj dao nalog, da mu se radi nekih nereda zatvori kavana. Kako čujemo, zdravstveno stanje g. Urlića je sada povoljno, čemu se zajedno sa svim njegovim brojnim prijateljima i štovateljima i mi od srca radujemo.

Urlića

toaletni sapun je dobar i uvijek jednako dobar.

Prijave za Orlovski pokrajinski slet u Sinju prima Tajništvo Okružja HKNSaveza u Šibeniku (vlč. don Ante Radić), kod kojega se mogu dobiti i sve potanje informacije. Svi učesnici na temelju sletske legitimacije koja stoji 7 dinara, imaju pravo na polovičnu vožnju kako na željeznici, tako i na parobrodima. Svi oni, koji reflektiraju na popust, prehranu i ukoćenje, neka nam se jave najdalje do 16. ov. mj. Braćo, sestre i prijatelji, ne žalite žrtava, da u što većem broju pohrlite na ovo naše orlovsko slavlje u Sinju! — Odbor.

Prvenstvene plivačke utakmice u Splitu. U subotu i nedjelju odigrale su se u Splitu plivačke utakmice, u kojima je učestvovao i naš PŠK Krka. Kod natjecanja na 400 m. slobodni stil došao je na drugo mjesto g. Machiedo od Krke; na 400 m. prsno došao je prvi g. Lučev isto od Krke; na 200 m. slobodni stil došao je g. Machiedo za 1/5 sekunde na drugo mjesto; na 200 m. prsno (1. prednatjecanje) prvi g. Lučev; na 100 m. sprint za gospodu došao je prvi g. Lučev, ali je od jury-a diskvalificiran, radi čega su članovi Krke oduštalili od daljnog natjecanja.

Redenje. Pretprošle nedjelje presv. biskup zaređio je za djakona u Stolnoj Bazilici sv. Jakova subdjakona Strečka Pavića iz Tijesnoga. U nedjelju 10 o. m. isto u Stolnoj Bazilici sv. Jakova zaređio ga je za svećenika.

Diplomski ispit. Naš sugrađanin g. Šime Ježina, sin direktora gimnazije, prošlih je dana položio na tehničkoj visokoj školi u Zagrebu diplomski ispit i bio proglašen inžinierom građevinske struke. Čestitamo!

Vrhovni Sud o provalnicima u Porezi Ured. Na porotnoj raspravi protiv provalnika u Porezni Ured obrana je bila uložila ništovnu zaobu, a državno odvjetništvo priziv u pogledu mjere kazne. Vrhovni Sud u Zagrebu u nejavnoj sjednici odbio je ništovnu zaobu Mate Kravara iz Drniša i Mate Veleglavca, bivšeg poreznog podvornika u Šibeniku. Potvrđena je presuda amošnjeg porotnog suda, kojom su obojica bili osuđeni na pet godina teške tamnice. Primljen je priziv drž. odvjetništva, te je Riviz-u povišena kazna od godine i po na dvije godine, a Celentanu od dvije godine na tri godine i po. Glede riješenja ništovne zaobe Besednjaka Vrhovni Sud će održati javnu raspravu.

Zašto to? Prigodom boravka engleske mornarice svirala je glazba ratne mornarice u areni *Hotela Kosovo*. Ne možemo a da ne požalimo takav postupak g. korvetnog kapetana Vasića, jer je bilo mnogo i zgodnije i pravednije, da glazba mornarice, koju narod plaća, zabavlja šire slojeve naroda, a ne samo nekolicinu gospode. Drugi put neka se pazi, da se takova šta ne dogodi.

Pala u more. U četvrtak pri odlasku parobroda *Labud* svalila se jedna bodulica u more. Sreća, da je ljeto, a spremno su priskočili u pomoć ljudi, pa se opet izvukla na kraj.

Neurednost. Ovih dana smo usred grada vidjeli u zamotku bačene otpatke od hrane. To je svakog prijekora vrijedno. Redarstvena vlast morala bi tome strogo stati na put.

Književnost i umjetnost.

Nova Revija. Izišao je drugi broj ove krasno uređivane revije sa vrlo

biranim sadržajem. Nijedan obrazovani katolik ne bi smilo biti bez ove revije, koja donosi uvijek najbolje članke o najaktuelnijim pitanjima. Naručuje se u Makarskoj. Cijena joj je 50. din. na godinu, za dake 25 din.

Narodna Starina. Primili smo 4. broj ove dobro uređivane revije, jedine svoje vrsti u nas Hrvata, sa biranim i obilnim sadržajem. Tko hoće da dobro upozna svoju domovinu i njezine starine, neka se pretplati na ovu reviju. Naručuje se u Zagrebu, Gundulićeva ul. 48.

„Jadranska Straža“. Izašao je svezak za kolovoz pomorske smotre „Jadranska Straža“ sa probranim sadržajem te zanimljivim i aktuelnim ilustracijama. Na omotu je reprodukovani bakropis Crnićev „Kormilar“. Naredni broj „Jadranske Straže“ bit će u najvećem dijelu posvećen snimcima i prikazu boravka engleske mornarice na našem Jadranu. „Jadranska Straža“ izlazi u Splitu jednom mjesečno. Godišnja pretplata Din. 100. Za inozemstvo Din. 150.

Pretplatite se na „Nar. Stražu“

Posjetite od 15. do 25. avg.

IV. VELESAJAM UZORAKA

U LJUBLJANI

NAJUGODNIJA ZGODA

za kupovanje svakojake najbolje i jeftine robe.

Velesajamske legitimacije prodavaju se u novčaninim zavodima svih gradova te davaju

50% povlasticu u vožnji i za brze vozove

(izuzev S. O. R. i br. 3 i 6) te važe od 1. VIII. do 15. IX.

Najjeftinije putovanje u divnu Sloveniju. Stan osiguran.

Nedvojbena obilježja

»Pravog «FRANCKOVOG: dodatka kavi« i to: ime »Frack« i »mlinac« naročito se ističu na novoj, smeđe-plavo-bijeloj etiketi, za kutije.
»Pravi «FRANCK: s mlincem« nenadkriljiv je u aromi, teku i izdašnosti. —

VII. BEČKI MEĐUNARODNI VELESAJAM

7. - 14. septembra 1924.

Povoljna kupovna prilika za sve struke.

Najobilniji izbor!

Bezkonkurenčne cijene!

VELIKI USPJEH BEČKOG PROLJETNOG VELESAJMA 1924.

100.000 kupaca

Velika glazbena i kazališna proslava grada Beč.

Razjašnjenja:

WIENER MESSE, WIEN VII.

kao i putem počasnog zastupstva:

u Splitu: „Putnik“ prometni i putnički ured

„ Austrijski konsulat Dr. Josip Ber...

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov *Gospobanka*.
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,
Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva

preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne
lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove
povoljno, točno i brzo.